

POLSKI ZWIĄZEK PSZCZELARSKI

***CEREMONIAŁ
POCZTÓW
SZTANDAROWYCH***

Obsada pocztów sztandarowych

Obsadę pocztu sztandarowego stanowi:

- sztandarowy (chorąży)
- 2-ch przybocznych, z których prawoskrzydłowy jest dowódcą pocztu

W uroczystościach, w których biorą udział liczne poczty, dysponenci winni wyznaczyć dowódcę wszystkich pocztów oznaczonego żółtą opaską, ustalającego szyk pocztów, kolejność oraz czuwającego nad ceremoniałem.

Umundurowanie, ubiór pocztów sztandarowych

Jako zalecany strój należy traktować ubranie galowe: ciemną marynarką, białą koszulę, szare spodnie lub ciemny garnitur oraz ciemny krawat i czarne obuwie. Dopuszcza się stosowanie umundurowania jako tzw. stroju pasiecznego (bluza + kapelusz) lub stroju ludowego. Jeżeli chorążym jest mężczyzna, a przybocznymi kobiety, to obowiązują je także stroje galowe (ciemne garsonki i białe bluzki) lub stroje ludowe.

Poczet sztandarowy używa rękawiczek w kolorze białym. Zaleca się stosowanie szarf w kolorze biało-czerwonym, ewentualnie w miodowym. Szarfa przewieszona jest przez prawe ramię, częścią białą po stronie wewnętrznej i obie jej części spięte są ze sobą na wysokości biodra.

Dowódca pocztu sztandarowego

Dowódca pocztu sztandarowego, zaznajomiony z niniejszym regulaminem staje po prawej stronie pocztu i wydaje przyciszonym głosem komendy.

W uroczystościach zbiorowych, dowódca pocztu zgłasza wcześniej wyznaczonemu dowódcy wszystkich pocztów udział swojego pocztu, od którego otrzymuje numer kolejnego ustawienia obowiązujący przez całą uroczystość. Ponadto dowódcy poszczególnych pocztów, oprócz numeru kolejnego ustawienia, otrzymują od głównego dowódcy ustną instrukcję o aktualnych wymaganiach okolicznościowych.

Czas zbiórki i kolejność ustawienia pocztów sztandarowych

Poczet sztandarowy powinien przybyć na wyznaczone miejsce zbiórki w czasie przewidzianym przez organizatorów, nie później niż 10 minut przed rozpoczęciem uroczystości.

Jeżeli w uroczystości bierze udział poczet sztandarowy Wojska Polskiego z kompanią honorową - należy zabezpieczyć mu pierwszeństwo. Kolejnymi są: sztandar Polskiego Związku Pszczelarskiego, sztandar gospodarza uroczystości, sztandar „Domu Pszczelarza” z Kamiannej, Technikum Pszczelarskiego z Pszczelej Woli oraz dalsze sztandary, które ustawiają się w kolejności przybycia.

Komendy wydawane przez dowódcę pocztu(ów)

Dowódca pocztu(ów) podaje cichym, ale słyszalnym przez poczet (poczty), głosem komendy: „bacność” (postawa zasadnicza), „spocznij” (postawa swobodna), „na ramię”, „prezentuj”, „do nogi”, „salut”, „marsz”, „odmarsz”.

Wykonywanie komend przy ceremonialne sztandarowym

Komendy wydawane przez dowódcę pocztu(ów) dotyczą całego pocztu (pocztów), a w szczególności chorążego (sztandarowego).

- „Baczność”** (postawa zasadnicza) - Chorąży trzyma sztandar postawiony na stopce drzewca, przy prawej nodze, na wysokości czubka buta. Drzewce sztandaru przytrzymuje prawą ręką powyżej pasa głównego. Łokieć prawej ręki lekko przyciśnięty do korpusu ciała. Lewa ręka z rozwartą dłonią opuszczona wzdłuż szwów lewej nogawki spodni. Asysta (przyboczni) w postawie zasadniczej „na baczność”.
- „Spocznij”** (postawa swobodna). Chorąży trzyma sztandar przy prawej nodze. Lewa noga w pozycji „spocznij”. Asysta w postawie „spocznij”.
- „Na ramię”** Chorąży kładzie drzewce prawą ręką (pomagając lewą) na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45⁰. Płat sztandaru musi być oddalony od barku przynajmniej na szerokość dłoni.
- „Prezentuj”** Chorąży z położenia „do nogi” podnosi sztandar prawą ręką do położenia pionowego przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki na wysokości barku), lewą ręką chwyta drzewce sztandaru tuż pod prawą ręką, po czym opuszcza prawą rękę na całą długość, obejmując nią dolną część drzewca. Asysta przyjmuje postawę zasadniczą „baczność”.
- „Do nogi”** Z położenia „prezentuj” lub z położenia „na ramię” chorąży przenosi sztandar prawą ręką (przy pomocy lewej) do nogi, ustawiając stopkę przy czubku buta prawej nogi. Asysta przyjmuje postawę „spocznij”.
- „Salut”** Wykonuje się w miejscu postawy „prezentuj”. Chorąży robi zwrot w prawo skos, z jednoczesnym wysunięciem lewej nogi do przodu na odległość jednej stopy (30 cm) i pochyla sztandar do przodu pod kątem 45⁰. W przypadku ograniczenia miejsca sztandar może być pochylony bokiem w stosunku do frontu pocztów. Asysta przyjmuje postawę zasadniczą „baczność”.
- „Marsz”, „Odmarsz”** Na komendę „marsz” lub „odmarsz” poczet występuje zawsze lewą nogą.

W przypadku gdy w uroczystości bierze udział jednocześnie jednostka Wojska Polskiego poczty sztandarowe wykonują komendy wydawane przez dowódcę tej jednostki. Wówczas dowódca naszych pocztów sztandarowych nie wydaje komend pocztom.

Okoliczności salutowania sztandarem

Przystosowując ceremonial operowania sztandarem ogranicza się salutowanie sztandarem do następujących okoliczności oddawania honorów:

1. Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej *
2. Marszałkowi Sejmu i Senatu *
3. Prezesowi Rady Ministrów *
4. Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi *
5. W czasie grania hymnów narodowych
6. Przed Grobem Nieznanego Żołnierza

7. W czasie pogrzebów (podczas opuszczania zwłok do mogiły)
8. W czasie uroczystości patriotyczno-religijnych (zgodnie z rozdziałem „Uroczystości w świątyniach kościelnych”)

Sztandar

W szczytowej części drzewca sztandaru pod zwieńczeniem (puszka z orłem lub znak PZP) przewieszać można kokardę związaną ze wstęgą o barwach odpowiadających barwom szarf pocztu sztandarowego (np. przy szarfach biało-czerwonych - kokarda także powinna być biało-czerwona, przy miodowych - miodowa). Wstęgi od kokardy powinny zwisać wzdłuż drzewca na długość płatu sztandaru.

Niedopuszczalne jest samowolne ozdabianie sztandaru.

Sztandar uczestniczący w obrzędzie pogrzebowym uzupełnia się kokardą z wstęgami koloru czarnego.

Uroczystości w świątyniach

Dowódca pocztu(ów) winien wcześniej uzgodnić z gospodarzem świątyni udział pocztu(ów) w uroczystości oraz miejsce ich ustawienia. Możliwe jest zabezpieczenie dwóch miejsc siedzących na każdy poczet sztandarowy, tak, by podczas uroczystości przyboczni każdego sztandaru mogli siedzieć, wstając jedynie na momenty przyjmowania przez poczet pozycji „bacność”. Na taką okoliczność organizator uroczystości winien dysponować odpowiednimi kartkami z informacją o rezerwacji miejsc, które rozkłada przed uroczystością.

Przed zajęciem uzgodnionego miejsca, dowódca pocztu(ów) wprowadza poczet(ty) do kościoła w kolumnie lub rzędem, w zależności od lokalnych warunków.

Poczty o numeracji nieparzystej zajmują miejsca po prawej stronie prezbiterium, natomiast o numeracji parzystej po jego lewej stronie. W przypadkach gdy poczty mają zająć miejsca w bocznych nawach poczty rozchodzą się do nich od razu od drzwi świątyni. Przy większej ilości pocztów i braku miejsca chorąży ze sztandarem staje na froncie, a przyboczni z tyłu poza sztandarem.

Jeżeli w uroczystości uczestniczy jeden poczet sztandarowy, wówczas zajmuje miejsce po prawej stronie prezbiterium i w zależności od okoliczności frontem lub w pozycji bocznej do ołtarza.

- Na sygnał dzwonka poprzedzający wejście celebransa (celebransów) poczet(ty) przyjmuje(ją) postawę „bacność”, a chorąży(owie) salutuje(ją) sztandarem(ami). Po ucałowaniu ołtarza przez celebransa(ów) poczet(ty) powraca(ją) do pozycji „spocznij”.
- Przed Ewangelią, w momencie gdy wierni śpiewają „Alleluja” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po słowach „Oto Słowo Pańskie - Chwała Tobie Chryste” - pozycję „spocznij”.
- Przed Podniesieniem po słowach „...ciałem i krwią naszego Pana Jezusa Chrystusa” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po opuszczeniu kielicha „spocznij”.
- Przed Komunią świętą po trzecim powtórzeniu słów „Baranku Boży ...” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po słowach „Panie nie jestem godzien ...” pozycję „spocznij”.
- Przed błogosławieństwem po słowach „A teraz udzielę błogosławieństwa” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po słowach „Idźcie ofiara spełniona” poczet(ty) powraca(ją) do pozycji „spocznij”.

Jeśli po Mszy Świętej jest odgrywany lub śpiewany hymn „Boże coś Polskę” wówczas poczet(ty) sztandarowy(we) przyjmuje(ją) postawę „bacność”, a chorąży(owie) oddaje(ją) salut sztandarem(ami) po czym przyjmuje pozycję „spocznij”. W dalszej kolejności następują wyprowadzenia sztandarów ze świątyni.

Wszystkie komendy wydawane są przez dowódcę pocztu(ów) przyciszonym głosem. Gdy w uroczystości bierze udział jednostka wojskowa, wówczas poczty sztandarowe wykonują komendy jej dowódcy.

Miłym jest gestem złożenie podziękowania celebeansowi(som) przez dowódcę pocztu(ów).

Prezentowanie pocztów sztandarowych

Bardzo często zdarza się, że na początku lub na koniec uroczystości celebrans względnie organizator witając lub dziękując pocztom za ich udział wymienia (prezentuje) poszczególne poczty. W takim przypadku chorąży wymienionego sztandaru ma obowiązek przyjąć postawę „prezentuj”, a asysta przyjmuje postawę zasadniczą.

Ceremonia poświęcenia sztandaru

Uroczystość poświęcenia sztandaru jest doniosłym wydarzeniem dla Polskiego Związku Pszczelarskiego, wojewódzkiego/regionalnego związku pszczelarzy lub koła pszczelarzy. Dlatego też uroczystość ta winna być starannie przygotowana pod względem merytorycznym i organizacyjnym. Winna mieć również bardzo uroczystą oprawę.

Prace te zazwyczaj przeprowadza wybrany Komitet Fundacji sztandaru.

W samej uroczystości biorą udział:

- rodzice chrzestni sztandaru jako przedstawiciele fundatorów sztandaru
- poczet sztandarowy w składzie 1 + 2
- zaproszone poczty sztandarowe innych związków (PZP, WZP/RZP, koła)
- osoba duchowna dokonująca poświęcenia sztandaru.

Przykład przebiegu uroczystości poświęcenia sztandaru na Mszy Św.

10 minut przed rozpoczęciem Mszy Św. sztandar zostaje położony na osobnym stoliku nakrytym białym obrusem. Rodzice chrzestni stoją obok stolika.

Poczet sztandarowy zajmuje miejsca siedzące lub stojące za stolikiem trzymając ewentualne nakrycia głowy w rękach.

Honorowi i zaproszeni goście siedzą w ławkach na oznaczonych miejscach, czego dopilnować ma wyznaczona służba porządkowa.

- Na sygnał dzwonkiem oznajmiającym wejście celebransa wszyscy wstają. Wchodzą kolejno zaproszone poczty sztandarowe, oddają „salut” przed ołtarzem głównym i zajmują określone miejsca uwzględniając czołowe miejsce dla pocztu mającego być poświęconym, za pocztami wchodzą kolejno celebransi.
- Po ucałowaniu ołtarza przez celebransa rodzice chrzestni podejmują sztandar i podchodzą przed ołtarz do celebransa.
- Celebrans ogłasza fakt poświęcenia. Rodzice pochylają sztandar. Następuje akt poświęcenia sztandaru. W tym czasie zaproszone poczty sztandarowe stają w postawie zasadniczej na „bacność”, a chorążowie na komendę dowódcy pocztów trzymają sztandary w pozycji „salut”. Dowódca pocztów salutuje.
- Zebrani na uroczystości w kościele w czasie aktu poświęcenia stoją.

- Po dokonaniu aktu poświęcenia rodzice chrzestni przekazują sztandar dowódcy pocztu. Dowódca ten podchodząc do sztandaru przyklęka na prawe kolano i całuje sztandar. Jeden z rodziców chrzestnych przekazując sztandar w krótkich słowach prosi dowódcę pocztu o zaprzysiężenie pocztu. W tym momencie poczet wstaje, podchodzi do dowódcy, który pochyla sztandar, a poczet przyklęka na prawe kolano i kolejno unosząc prawą ręką brzeg sztandaru składają na nim pocałunki.
- Na komendę dowódcy „do przysięgi” poczet wstaje. Dowódca i asysta kładzie dwa palce prawej ręki na drzewcu sztandaru i powtarzają za dowódcą słowa przysięgi o treści jak w niżej przedstawionym przykładzie:

„W OBLICZU BOGA WSZECHMOGĄCEGO I NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY KRÓLOWEJ POLSKI ORAZ ŚWIĘTEGO AMBROŻEGO - PATRONA PSZCZELARZY - KŁADĘ RĘCE NA TEN SZTANDAR (wymienić organizację która reprezentuje sztandar) I PRZYSIĘGAM CHRONIĆ GO I DBAĆ O JEGO HONOR ORAZ BRONIĆ PRZED USZKODZENIEM LUB DOSTANIEM SIĘ W NIEPOWOŁANE RĘCE, AŻ DO OFIARY MEGO ŻYCIA. TAK MI DOPOMÓŻ BÓG I NIEWINNA MĘKA SYNA JEGO JEDYNEGO.”

W czasie przysięgi inne poczty sztandarowe przyjmują postawę „salut”.

Po złożeniu przysięgi dowódca wręcza sztandar sztandarowemu i wypowiada słowa obowiązującego tekstu:

„PRZEKAZUJĘ WAM TEN SZTANDAR (wymienia WZP/RZP lub koło które sztandar reprezentuje), SYMBOL WIERNOŚCI I SŁUŻBY PSZCZELARSKIEJ POD STRAŻ I OPIEKĘ.”

Po przekazaniu sztandaru chorąży dokonuje prezentacji zebranych obu płatów sztandaru. Po tej ceremonii poczet zajmuje honorowe miejsce między innymi sztandarami. W tym momencie dla wszystkich pocztów sztandarowych podana zostaje komenda „spocznij”. Wierni siadają w ławkach, a celebrans rozpoczyna Mszę Świętą.

Podany przykład może być urozmaicony okolicznościowymi przemówieniami, wreszcie odgrywaniem odpowiednich melodii przez orkiestrę. Wszystko to jest zależne od miejscowych warunków, okoliczności i odpowiedniej, sprawnej organizacji oraz inicjatywy organizatorów. Zaleca się jednak, by zasadniczy porządek poświęcenia był utrzymany.

Poświęcenie sztandarów podczas Pielgrzymki Pszczelarzy na Jasną Górę odbywa się wg zasad tam obowiązujących.

Przechowywanie sztandaru

Zaleca się aby sztandar przechowywany był pod zamknięciem, najlepiej w gablocie za szkłem, zawieszony na czołowej ścianie lokalu.

Do transportu sztandaru winien być przygotowany odpowiedni pokrowiec. Niezależnie od pokrowca sztandar powinien być uprzednio włożony do poszewki (koperty) z płótna lub folii odpowiadającej wymiarom płata sztandaru. Zabezpiecza się w ten sposób hafty z ostrych nici, które przy zwijaniu ocierają się szkodliwie. Zwinięty w kopercie na drzewcu płat sztandaru należy włożyć do futerału, który powinien być sporządzony z materiału nieprzemakalnego. Futerał (pokrowiec) służy jedynie do transportu. Nie należy przechowywać sztandaru w futerale, ponieważ powoduje to jego szybkie zniszczenie. Zawilgocony sztandar powinien być jak najszybciej przesuszony w formie wiszącej.

Szyki pocztów sztandarowych

Legenda: x - dowódca pocztów
+ - chorąży (sztandarowy)
o - przyboczny (asysta)

Szyk pocztów sztandarowych w szeregu

o + o o + o o + o o + o o + o o + o o + o ↓ Front
x

Rozstaw pomiędzy jednostkami obsady pocztu(ów) - 2 łokcie, w braku miejsca 1 łokieć.

Szyk pocztów sztandarowych w kolumnie marszowej

8	7	6	5	4	3	2	1	
o	o	o	o	o	o	o	o	x
+	+	+	+	+	+	+	+	
o	o	o	o	o	o	o	o	
3X	3X	3X	3X	3X	3X	3X	3X	

kierunek marszu →

3X - rzędy pokryte i wyrównane - odległość między pocztami powinna wynosić 3 kroki.

Szyk pocztów sztandarowych w kolumnie marszowej rzędem

o + o	o + o	o + o	o + o	x
4	3	2	1	

kierunek marszu →

Poczty sztandarowe w kościele

Miejsce ustawienia pocztów sztandarowych w kościele, jak już zaznaczono w poprzednich rozdziałach, powinno być wcześniej uzgodnione z gospodarzem świątyni przez organizatora uroczystości względnie przez dowódcę pocztów.

Zazwyczaj poczty ustawiają się bokiem do ołtarza głównego po obu jego stronach.

Przyjmuje się zasadę, że poczty sztandarowe po oddaniu „salutu” przed ołtarzem zajmują wyznaczone miejsca, przestrzegając zasadę, że poczty o numeracji nieparzystej zajmują miejsca po prawej stronie ołtarza, a o numeracji parzystej po jego lewej stronie.

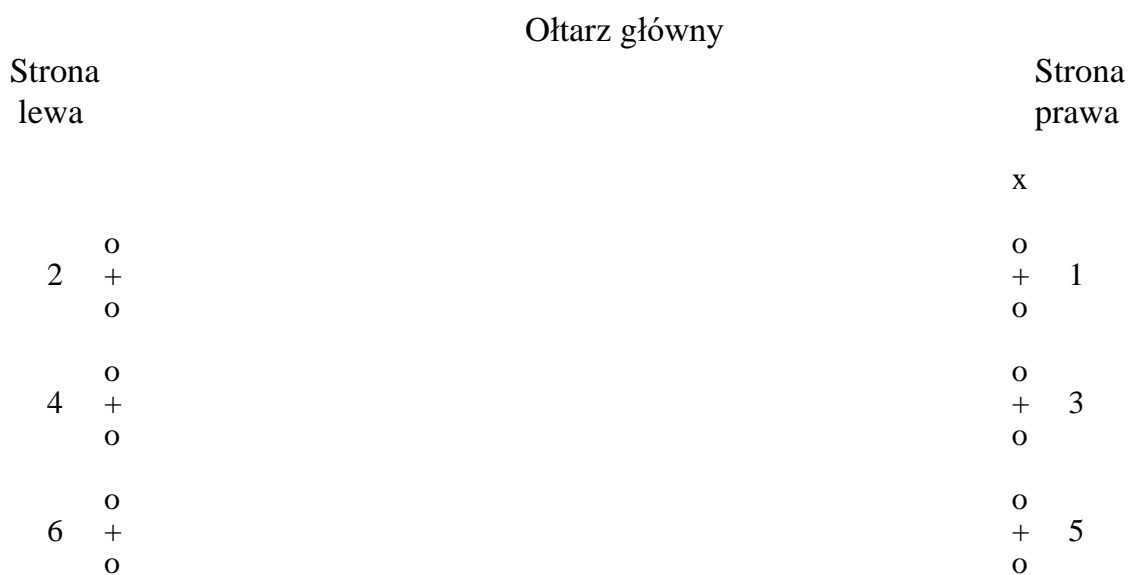
Pojedynczy poczet sztandarowy zajmuje miejsce po prawej stronie ołtarza.

Zaistnieć może sytuacja, że poczty sztandarowe mają wyznaczone miejsca za ołtarzem głównym, frontalnie do wiernych. W tym przypadku kolumna pocztów wchodząc do kościoła nawą główną zachowuje się identycznie jak przy ustawieniu pocztów przed ołtarzem.

W przypadku szczupłości miejsca w kościele chorążowie stają ze sztandarami obok siebie, a asysta (przyboczni) za swoimi sztandarami.

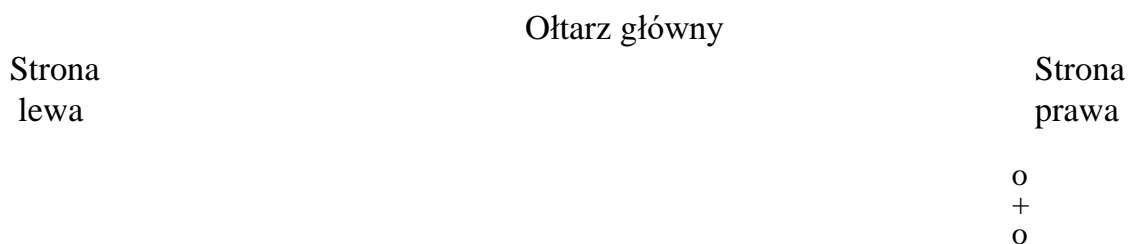
Oto warianty ustawienia pocztów w kościele.

Wariant I

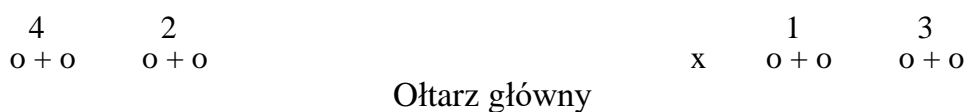

Szeregi pocztów wyrównane do prawego względnie lewego skrzydła

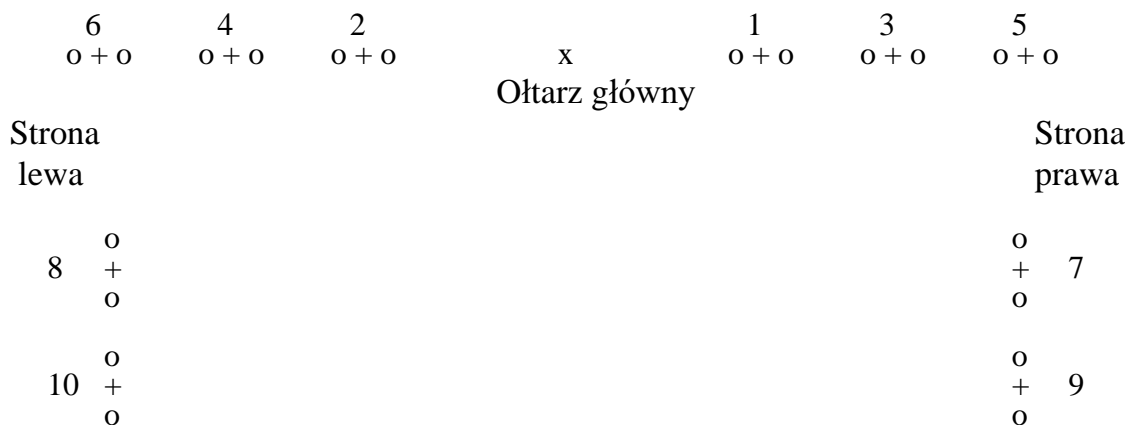
Wariant II - poczet pojedynczy

Wariant III - poczty za ołtarzem, frontem do wiernych

Wariant IV - poczty za ołtarzem - brak miejsca, ustawiają się frontem i bokiem do wiernych (lub łukiem)

Wariant V - brak miejsca. Chorążowie ustawiają się obok siebie, a asysta (przyboczni)
za sztandarami

Strona lewa	Ołtarz główny	Strona prawa
		x
2 oo+		+oo 1
4 oo+		+oo 3
6 oo+		+oo 5